

Čestou
špenlíků
nebo jehel

ZUZANA
ŘÍHOVÁ

Čestou špenzlíku nebo jehel

Zuzana Říhová

Grafická úprava, obálka a sazba Kamila Kučerová.

Obálku ilustruje obraz Dany Sahánkové.

Odpovědný redaktor Miloš Urban.

Korektury Marie Černá.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00, Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2021 jako svou 4518. publikaci.

Vytiskla tiskárna Akcent.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-3415-5

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

**Knihy je možno pohodlně zakoupit
v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz**

*noc je krutá
vím proč
to když vlk
drbe se o kámen*

Tristan Tzara

první část

Přešlapovala v hnoji. Obrovské břicho prolezlé pulzujícími žilami se křečovitě napínalo a povolovalo. Pod ocasem vykouklo ostré kopýtko. Z jeho hrany stékala tenká stružka hlenu. Šedobílý proud se netřhal, táhl se, než se zatřepotal v letním vánku a pleskl do podestýlky.

Znechucením sraštil obočí, polkl nasucho. Sledoval Pepu, jak si u zadku vše připravuje. Velký kovový kýbl s vlažnou vodou, malý kalíšek a staré ručníky. Natáhl si dlouhé gumové rukavice, není přece prase. Bez nich tam běžně šahá Šimečka z Dolní Plané, má tam ruku až po loket a přijde mu to normální. Ale je to hnus.

Začal ruku soukat do krávy, pomalu lovil trochu nalevo, pak zase napravo. Kráva se zachvěla, dvakrát ostře stáhla břicho a kopýtko vykouklo celé. Pepa ruku hbitě vytáhl a zkušeně kopyto chytl do připraveného očka z konopného provazu. Utáhl. Kráva neklidně zabučela. Nemohla tušit, co se jí u zadku děje. Hlavu měla chycenou v kovové ohradě, místa tak akorát na žraní.

„Prrr, stará, hou, stará,“ poplácal ji Pepa zvesela po zadku. Ohlédl se na něj a on se slabě usmál. Proč se tu každé krávkě musí říkat stará, říká si.

Sledoval, jak kopyto z krávy pomalu vylézá ven. Snažil se vypadat úplně normálně, nehraně netečně, jenže se mu strašně chtělo zmizet, běžet domů a nalít si. A pak si třeba pustit porod telete na

YouTube, kdyby náhodou nějaký porod vidět chtěl, jako že nechtěl. Scéna před ním byla plná krve a slizu, cítil se upatlaně, i když stál několik metrů od krávy na vybetonovaném chodníku. Stejně ale trochu podstoupil, ještě ho to ohodí, tu bundu má teprve pár týdnů.

Pepa se čepýřil. Ukáže tomu holomkovi, jak to tady chodí. Drsná vesnice, drsný lidi. Odfrkl si. Městskej floutek, béžová bundička, béžový polobotky, takhle si vyrazí do kravína. Kouká na to tele, jako by nikdy neviděl telecí. Určitě vegetarián. Určitě debil. Kdyby k němu přistoupil blíž, cítil by jemnou vůni parfému. Jenže stojí u zadku krávy a tahá z ní tele. Kráva se po něm trochu ohnala pravou nohou, tak ji řádně kopnul. Ohlídl se po Bohoušovi. Představil se sice jako Bohumil, ale takhle se představuje jenom kretén, věděl Pepa. Vždyť já jsem vlastně taky Josef, podrbal se v rozkroku. Bylo mu vedro.

„Sem zpocenej jak vrata od chlíva,“ kouknul zas na něj. Chachá, zděšeně čumí, žádný to patlání s citečkama. Znovu do krávy kopnul, bolestně sebou šklubla.

„Ale tak pr prrrr, stará, dyk už to znáš.“

Pepa zase ručkoval po provaze až hluboko do pochvy. Natáčel ruku, tápal v husté tmě vulvy. Rodil rád.

Bohumil nemohl odrhnout zrak. Zíral, jak ruka mizí v krávé až po zápěstí, až po loket. Proboha, kam až jí to chce strčit? Žaludek se mu trochu zhoupl. Pootevřel v údivu rty, ale vůbec si toho nebyl vědom. Bože můj, jak tam loví, jak tam šátrá! Pepovi kolem lokte odtékal tenký pramínek krve. Má ho, táák, tady je. Obtočil kolem druhého kopyta připravený provaz, neznatelně se usmál, teď už to půjde dobře. Zabral, ale nic se nestalo. Zabral znovu, zrudl námahou. Zapřel se nohama, zatáhl za provaz, uprdl, určitě si uprdl, ale tele z krávy nevyjelo.

„Mladej, pod' mi to podržet, musim pro náradíčko,“ podával mu provaz. Bohumil se rozhlédl po prázdném kravíně. Ach ano, mluví na mě. Ach ne.

Udělal pár kroků a automaticky převzal popruhy. Díval se raději cudně dolů do sena a kulatých kravských lejn. Styděl se za tu rozcapenou pochvu, za ostrá kopyta, co z ní trčí. Po zádech mu stékal pramínek potu. Slyšel mouchy, jak mu hlasitě nalétávají do tváře, jedna se sune do ucha. Neohnal se, nechtěl krávu lekat. Báł se jí. Byla obrovská. Stál u jejího zadku, zkoumal seno pomatlané plodovou vodou, pak bělavý šlem na své pravé botě a nechal se ožírat mouchami.

Nic jiného si nezasloužím. Stojím v kravíně, boty mám umatlaný od poševního slizu a v ruce tele na vodítku, říká si. Kdyby se mi alespoň nechtělo pořád tak brečet.

Zvedl oči na úroveň bezvládně trčících kopyt. Bylo mu té krávy hrozně líto, chvilku ji dokonce litoval víc než sebe.

Pepa se vrátil s obrovským kovovým nástrojem.

„Ty vole, ty to tele snad venčíš, ne?“ strčil do něj. „Dej mi to, prosim tě,“ začal si štelovat konstrukci na zadek krávy.

Bohumil polkl. Jestli jí tam narve ještě tohle, tak se pobleju.

Vrátil mu to strašlivé vodítko a rychle odstoupil zpátky na vybetonovaný chodník. Pepa jedním pohybem narouboval zadek krávy do kovové konstrukce a lana obepínající kopyta vložil do páky. Začal pumpovat a tele se pomalu sunulo ven. Všechno už to trvalo strašně dlouho. Pepa, celý zrudlý, cloumal kopyty sem a tam, tele je zjevně zaseklé. Rejdil tam pumpou jako blázen, zabral ještě tak dvakrát a v obrovské vlně slizu vyjela na světlo hlava s udivenýma očima. Bohumil na ně fascinovaně zíral. Případaly mu vědoucí. Jako kdyby tele přinášelo na svět prorocství. Věděl, že nějakou takovou změnu potřebuje, že na ni netrpělivě čeká, vyhlíží ji, pro tu změnu sem ksakru přeci přijel, no ne? Hlava telete byla celá černá, ale na čele mělo malou bílou mapu, ne, pokrčil nosem, spíš takovou hvězdu, vypadalo trochu jako svaté tele, konečně se trochu pousmál. S napětím čekal, co bude tele kázat. Jaké jemu a jeho rodině dá šance. Sám to moc dobře neviděl.

Tele nemohlo ještě nic vnímat. Narodilo se skoro slepé, přední nohy se mu bezvládně komíhaly jako culíček staré paní. Bylo venku jen zpola, viselo z krávy jak zvadlé kytky ve váze. Pepa ještě jednou zabral. Plesklo na seno jemně, strašně tiše, bál se Bohumil. Je tohle normální? Snad je živé, stiskl zuby. Přišlo na svět bez křiku a sténání. Bohumil přikývl, jako by to očekával. Sosláno na mě bylo mlčení. Ticho a mlčení. Jsem sám, jsem zlý a přeju si, aby už nikdo nebyl šťastný. Promlouval k sobě tiše dál, sledoval, jak přivádějí tele k životu, třou ho slámou, štouchají mu do trupu, masírují srdce. Přál si, aby na něm někdo provedl opačné pohyby. Zbavil ho života. Zbavil ho toho zlého člověka, obklopeného tichem svých blízkých, kteří ho nemilují.

„Co tady medituješ, ty vole? To je celý, konec programu,“ šplíchnul po něm Pepa trochu vody, kterou poléval tele. Staví ho na nohy. Bohumil si myslí, že na krávu i na tele přece jen trochu moc tlačí. To mu nenechá ani chvíli? Musí ho nechat chvíli vydechnout. Kluka jim nechali skoro půl hodiny, než ho vzali umýt od krve a šlemu.

Kráva se dere k teleti, ale kovové tyče jí brání v pohybu. Cítí ten nový život, ještě mokrá a vratká. Nemůže se po něm ani ohlédnout, přešlapuje a vyčerpaně bučí. Konečně nějaký zvuk, už měl pocit, že hraje v němém filmu: trhavé pohyby, nahrané pády, taškařice, a přitom na všech kolem těžká sepraná deka smutku. Pepa tele čistí a protřepává. Ne tak prudce, chtělo se mu zopakovat, ale akorát by se mu vysmáli. Už jsou tu ostatně skoro všichni, velký vesnický chlapi. Sláva, hajnej, bydlí u pole. Má skoro dva metry, husté šedivé vlasy, mluví málo a pomalu. Milan přišel asi rovnou z hospody. Jezdí na montáže do Hradce. Má uraženou pravou jedničku a měkkou, trochu šišlavou výslovnost. Připadá mu fajn. Támhlety dva chlapy, co se šouraj směrem ke kravínu, ještě nezná.

Pepa zaznamenal jeho pohled k cestě, přestal třít tele slámou a ohlédl se.

„To sou bukvičáci,“ ušklíbl se. „Kámoši z Prahy. Velký kámoši, chápeš, ne?“ významně na Bohumila zamrkal.

Zase se mu rozklepala kolena. Od té doby, co se sem přistěhoval, se pořádně nevyspal. Jistě, ve městě si každý stěžuje na auta a noční tramvaje. Ale kohout? Že nespí kvůli tomu, jak se mu v posledních pár týdnech podělal život, je jedna věc. Jenže tady se ani spát nedá, po páté ráno rozhodně ne. Neví přesně, odkud to kokrhání přichází. Ale počká si na něj a podřízne mu krk. Tak moc si to přál. Tak moc chtěl podřezávat. Cítil, že už dozrál čas na násilí, takový vztek už přece nemohl déle tlumit. Ale už jen představa nože mu kolem žaludku vyvolala nepříjemné chvění. Pak musel myslet na vlaky. To pomáhalo. Skoro vždy. Drn drn, drn drn drn.

Dvojice mužů dorazila. Jeden přistoupil blíž k teleti. „No to je nádherný, takový heboučký.“

Pepa sklopil zrak a kopal zlehka do kovové branky.

„Ježíš pardon, já se ani nepředstavil, když to telátko je fakt boží,“ zvedl se a podal Bohumilovi ruku.

„Josef Broumský.“

Pepa celé představování pozoroval, zrychlil kopání do brány, odvrátil zrak a trochu cukl hlavou. Ty krásno, Josef, Josef, kopnul ještě jednou, až to zařinčelo.

„Bohumil Novotný.“ Představil se.

Druhý muž podal Bohumilovi ruku. „Michael Horna. Těší mě.“

Pepa zíral do země. No jistěže Michael.

„Už sme o vás slyšeli. Jak dlouho už jste tady?“ zeptal se Josef, stále trochu obrácený k teleti.

„Dva týdny, dva.“ Ale už to byly čtyři týdny. Čtyři týdny života v Podlesí, celý měsíc vrcholících letních veder v týchle prdeli.

„Tak to je chvílička, to je tady všechno ještě úplně nový, ne?“

Bohumil nezřetelně kývl.

„A jste tady úplně nastálo, nebo prostě jen jako oddych od města, na léto?“

„Jo. Teda asi jo, zatím nastálo.“

Pepa se zakřenil a dloubl nohou do telete: „Kde jinde by taky našli takhle čerstvý telecí?“

Na farmářských trzích na Míráku, chtělo se mu říct, ale nakonec neřekl nic. Měl pocit, jako by to bylo jeho nová profese. Stát v krávině, tedy v letní stáji před krávinem, kývat, zírat a už nikdy nic neříct. Podlehnout tomu mlčení, položit se do něj jako do mořské pěny. Naplnit si ústa slanou vodou. A klesat hlouběji do totálního ticha a kovové tmy, kilometry a kilometry až na dno směrem ke tvorům, které ještě nikdy nikdo nespátřil. Až on, Bohumil Novotný. Ale nikdo jiný. Tiše se dívá. Nahlíží do jejich oválných tlam. Čeká, jestli to v Podlesí bude láska, nebo neláska. Nic mezi tím.

Kývl na Pepův návrh potkat se v hospodě. Zachlastáme, řekl mu. Pár piv a proložíme zelenou, tušil Bohumil. Pije se tady ještě zelená? Rozhlédl se. Pije. Tady se rozhodně pije, a s mlíčkem. A zase ta potřeba být zlý. Říct jim, že ví, že se z toho k ránu všichni poblejou a pak bez sprchy hupky do modráků, hupky k Bublině pro pár vyprošťováků a vlašák. Musím se uklidnit, říká si. Usmát se. Ne, to už je moc. Tak, tohle je lepší. Jen lehce zvednout koutky. Nepotřebuju vypadat jako další blbeček.

Budu žít v Podlesí. Ne protože chci, ale protože musím.

„Tak co, zajdeš na jedno?“ zeptal se znovu Pepa. Bohumil sledoval, jak tele odnášejí do kotce. Ne, kotec je pro králíky. Do chlívku. To nějak nesedí. Tuhle jézedáckou terminologii musel vymýšlet maniak, říká si Bohumil, každému zvířátku jeho teplý místečko.

„Hele, asi ne.“

„My taky ne, máme v troubě králíka,“ přidal se Michael, i když přímo jeho se nikdo neptal.

Bohumil se poprvé upřímně usmál. Představil si zakrslého bílého králíka s červenýma očima, co se kupuje dětem za samé jedničky, jak v rohu trouby něžně ňufá růžovým čumáčkem. Zachytil jejich udivené pohledy. Rychle stáhl škleb do přijatelného neutrálního

úsměvu, myslel si. O kousek dolního rtu se mu zachytil špičák, rty mu uhnuly doleva, oči se nepřestávaly smát. Vypadal jako šílený.

„Ale fakt moc díky za dnešek, bylo to dobrý,“ nevěděl, jak lépe zhodnotit úspěšný porod.

„Rádo se stalo, stav se zejtra, třeba budu o něčem vědět. Ale teď v létě to jsou všechno věci na poli, nebo na statku, no,“ řekl Pepa.

„Díky. Stavim se,“ řekl Bohumil, „a díky.“ Poděkoval znovu, protože potřeboval poděkovat.

Cestou z kravína šel společně s Josefem a Michaelem. Ale už strašně chtěl být sám. Někde se vybrečet do křoví, nebo ho to úplně udusí.

„Jak dlouho tady máte chalupu?“ zeptal se, aby je odvedl od sebe. Každý chce přece mluvit o sobě, hlavně o sobě.

„Tohle je naše druhý léto. Je to tu fajn, fakt krásný. Hlavně na kola. Pomalu sme tady víc a víc, někdy už ani do Prahy nejedeme.“ Zdálo se mu to? Byl to povzdech?

„A ty tu jako teda fakt bydlíš? Jsi taky z Prahy, ne?“ zeptal se Michael a Josef hned smutně zopakoval: „Je to tu krásný.“

Jako herci. Jako z reklamy. Fakt krásný, fakt krásný a levný a druhý balení zdarma.

Uklidni se, přestaň.

„Jo, sem z Prahy, z Holešovic. A bydlim, teď tu bydlim. Bydlim v Podlesí,“ zopakoval, aby přesvědčil sám sebe. V jeho hlase se zatřepotala úzkost muže ve středním věku, který musel zvolit to, co nechtěl, co nevydrží, co mu tlačí oči hluboko do důlků, co si ho odkrajuje po plátkách, až z něj brzo nic nezůstane. Jako když Bublina krájí v konzumu na kráječi salám, plátek se mrtvě svalí na plátek a poslední kus, který už nejde nakrájet na chleba, taková ta tuhá prdelka se šňůrkou, to je to jediné, co i z něho zbývá. Bublina to v krámě většinou hned sežere, když se nikdo nedívá. Co udělá on, když se nikdo nedívá a on má oči potažené bílou mlhou? Stydí se.

Dřepne si na bobek a brečí. Nemůže jinak. Nejde to jinak, nejde nebrečet.

„Bydlím támhle,“ zvedl ruku ztěžklou nespavostí. Prsty se mu divoce roztřáslly. Michael na Josefa významně pohlédl. Bohumil stáhl ruku stydlivě zpět k tělu. Ale kluci, tohle si přece všechno řeknete doma, jak jsem divnej, jak asi piju, když se mi tak třesou ruce, asi to odhadnete na dluhy, ty totiž nutěj Pražáka odstěhovat se do staré chalupy v pohraničí. Až zjistíte, jak je moje žena pomlácená, jaký má na ruce jizvy, začnete mě zdravit hrozně uctivě, ale zdálky, a když se oženu po hovadu, co tady lítaj od rybníka a bolestivě štípaj do stehen, tak sebou trochu cuknete. Pak vám to sice bude blbý, ale couvnete stranou a hlava se vám, než dokončím pohyb, schová mezi ramena. Jak říkám, tohle všechno si řeknete doma, až si nalejete. Moje oči dneska nebudou bílý, ale celý krvavý od vašeho vína. Ale no tak, kluci, fakt až doma, protože já tyhle významný pohledy už nesnesu.

„Jo jo, to víme, že támhle,“ pokýval Michael směrem k rokli, kde stála Bohumilova chalupa. „Fakt hezký. Bude to potřebovat dát dost do kupy, co? Ale jak sme říkali, příroda je tu fakt krásná.“

Na přírodu vám seru.

„Krásná,“ kývl.

Nikdy nemluvil prostě, nikdy, nesnášel to. Teď ho napadají pouze ta nejsprostší slova, jako by si je potřeboval vyzkoušet všechny najednou. Zařvat něco strašně sprostýho. Osvěžit se tou sprostotou z vlastních úst, opatlat si dásně hnusem zevnitř sebe. Sláva je zmrdešter!

Je to zlé, už opravdu zlé. Musím co nejdřív zmizet, jinak začnu křičet.

„Hele, tak my razíme, ale určitě se zase potkáme, ju?“

„Ju, jasně že ju.“

„Určo se stav, kdybys šel kolem. Prostě zabuš na vrata, je jedno na který. K večeru sme většinou doma,“ kývl na něj Michael.